K513/840.

Nagy-Kőrös, január 20. 1853

Édes Domokos,

Ma vettem becses sorait, ma válaszolok, nehogy ismét „napok jőjenek, napok menjenek" a húzás-halasztásban. Kinizsit helyesen birálta meg: az jobbat nem érdemel. Rossz könyvről szokás mondani: a mi benne jó, az nem eredeti, s a mi eredeti, az rossz. De itt, a mi lopva van, az is rossz, el van rontva, mint tolvaj összekalapálja a rablott ékszert, hogy gazdája rá ne ismerjen. Azért nem is mondom, hogy ez vagy amaz kép, helyzet, fordulat stb nem övé; övé, övé, övé, senki másé. Igaz, hogy első éneke hasonlít Toldi első énekéhez; amannak első sorai a „János vitéz kezdő" soraihoz; második éneke a Daliás idők első énekéhez, egyes képei, szólásai szinte hatalmas reminiscentiára mutatnak, például, hogy a sok közül egyet említsek:

Mint mikor egyetlen isten áldta völgybe
A forrásvíz *három* oldalról ömlik le;
A *három* jó lélek könnye akkép fakadt… stb

ez kissé hasonlít a Toldi búcsújához anyjától:

„Mint mikor *két* hegyről összefoly a patak
A *két* féle könnyök egybe szakadtanak"

hanem az nem baj, itt *három* patakról van szó: tehát az eredetiség megvan.

Nem hibáznék ki azt mondaná, hogy mottójá-tól fogva végig csupa plagium; mert a mottója is szakasztott mása a Szuhay Mátyásénak: *terem az ember, mint a házi bor*; a végsorokban pedig: fia, leánya nem maradt, de fennmaradt dicsősége" az is olyformán megy mint a Toldi befejezése.

Hát még a *mese* milly remekül van egybeszőkezve! Az a kár, hogy Kinizsinek szűbeszédén nem kezdte s így nem vitte haláláig. Akkor még kerekebb lenne eposza.

No de elég erre – vagy tán sok is, ennyi papirt vesztegetni. Térjünk ad propositum.

Télen; költői alapja elég jó, de kidolgozása nem. Nagy bajá volt az *l* betűvel, rímet csinál a hol nem szükséges is; a mi pedig bántja a fület. Nyargal *el* s besző*l* a sz*él* azután „Lehullott a lev*él* (rím); madár nem éne*kel*, dereng a *tél*; a zúgó *szél el áll*; lelkem *él*, ... röppen *el*.

Halál álom *lep el*

Természet és *kebel*.

Ezenkivűl a *zúgó szél eláll*, nem jó helyre van beszúrva, a „fejem keblemre csügg" és „Lelkem él" közé.

Beteg ágyban, minden tekintetben jobb az elsőnél, bár *t* és *k* ebben is sok van. A képek közül nem szeretem a *könyben* és *czélban árott fonalt*: egy szál (valóságos) czérnát képzelek, könyben, vagy nyálba megáztatva, s ez olly kicsinyes! Az életfonált abstracte már tudjuk képzelni, a nélkül hogy a czérna eszünkbe jutna, de ha *megáztatjuk*, akkor már csakugyan kendert kell képzelnünk.

Lám így aggatózom én, édes Domokos; így keresek, ha nem is a kákán, legalább a *czérnán* görcsöt: de abból nem az következik, hogy elkedvetlenedjék, hanem kerülni tanulja egyfelől Scyllát, másfelől Charybdist.

Kovács Bácsinak ez uttal nem irok: köszöntse nevembeu és ölelje. Pedig irnom kellene: kérésem van hozzá. A kérés abból áll, hogy sétái alkalmával eszere vegyében a jöféle antiquariusokat s kémlelné ki, mi féle grapsák lennének ott (nem felette drágán) megszerezhetők. Figyelmét egyelőre e könyvekre terjesztené ki:

Schwandtner: Scriptores rerum Hungaricarum veteres ac genuini &c. (Különös tekintettel azon kötetre, hol a *Magister Thuróczy* kronikája foglaltatik). Béc 1768 – (vagy más kiadás is)

Endlicher: Monumenta Arpadiana (ez hihetően még könyvke-reskedéseiben is megkapható, mert nem régi kiadás)

Podhradczky: Cronicon Budense. ~~1838~~. és Kézai Simon (Budae 1838)

vagy ha Podhradczky nem volna akkor:

Horányi: Simonis de Keza … Chronicon hungaricum 1782.

S legyen szíves megirni, mit talál mit nem ezek kö-zül, mi az ára, vagy ha nem felette becses, ki is fi-zetni s elküldeni, én köszönettel elegez fogok tenni.

Isten vele, édes Domokos!

barátja
Arany János

NAGY KÖRÖS 22 1

M. T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Tisza Domokosnak szeretettel.

Pest.
Nádor utcza 11ik szám
2ik emelet.